

Projektforslag til RUS-puljen 2022/2023

Titel	Fælles fremkommelighed for busser / busprioritering
Hvilke udfordringer skal projektet løse	Busser, som ikke kan komme igennem trafikken, er dyrt for både kommunerne og regionen. I byområderne stiger biltrafikken og busserne forsinkes yderligere. Det gør, at busserne ikke kan overholde deres køreplaner. I værste fald kræver det, at der indsættes flere busser på samme strækning, hvilket øger driftsomkostningerne. Dertil har flere kommuner ønsker en generel nedsættelse af hastighedsgrænser til fra fx 50 til 40 km/t, for at øge trafiksikkerheden, mindske vejstøjen og skabe bedre byrum. Der er mange steder langs busruterne allerede etableret fysiske løsninger på vejene og programmeret prioriteringer i trafiksignalerne, der er med til at prioritere bussen. Disse fremkommelighedsinvesteringer bliver ikke (nødvendigvis) monitoreret løbende for reel effekt og fungerer derfor ikke optimalt, hvis der sker ændringer, som fx hastighedsnedsættelser, nye trafikmønstre eller ændringer i tilstødende vejanlæg. Der findes ikke i dag det fornødne datagrundlag, der kan være afgørende for, at investeringer for busfremkommelighed løbende udnyttes optimalt, og dermed også giver det bedste beslutningsgrundlag for fremtidige ændringer i den kollektive trafik. Det kan være viden om rejseadfærd og den forventede byudvikling, der kan pege på, hvordan kollektiv kan skræddersys til at blive mere attraktiv. Kombineret med viden om bussernes fremkommelighed, er det også muligt at finde løsninger til at gøre den kollektive trafik mere effektiv, ved enten at køre på andre strækninger eller udpege løsningstiltag, der hjælper busserne hurtigere frem, hvor de er udfordrede. Den største effekt opnås, når en hel linjestrækning vurderes samlet. Der er dog i dag ikke et organiseret arbejdsfællesskab mellem kommuner og regioner, hvor dagsordener omkring fælles prioritering af bussen eller fælles målsætninger kan italesættes.
Overordnet formål	Der er mange gode intentioner fra kommuner og trafikselskaber om at styrke den kollektive trafik på tværs, hvor det tilstræbes at tilrettelægge busnettet smartere og samtidig sikre, at busserne kommer hurtigere frem og undgår forsinkelser. Dette kræver, at vi ved, hvor udfordringerne er og hvilke potentialer, der kan realiseres. Formålet er at skabe bedre overblik, handlerum og værdi for regionen og kommunerne. For kommunerne, der er vejmyndighed og aktivt arbejder med signalprioritering og busfremkommelighed, vil en fælles platform gøre det lettere at arbejde på tværs. En fælles platform kunne fx understøtte brugen af Intelligente Transport Systemer (ITS) som støtteværktøj til at følge op på konkrete målsætninger og opstille nye mål på baggrund af indsamling og behandling af data. En fælles platform kunne desuden være et forum for visionære løsningsforslag til at styrke fremkommeligheden, og samtænke det med de byrum, som en BRT-linje ville kunne indgå i.

Effekt	1. Effektivisering af busdrift og simulering af flow, rejsetid og passagertal. 2. Fælles monitorering – som giver trafikselskab, kommune og region fælles viden via indsigt i data hindringer for servicemål. 3. Analyser til optimering af driftsøkonomi på Movias busser. 4. Model for organiseret forpligtigende samarbejde og optimeret arbejdsgange til drift og evt. indkøb af ITS og trafiksignaler.
Tiltag/handlinger i projektet	En vigtig del i planlægningen af fremtidens kollektive trafik er tilgængelige data og omsætningen af data til viden. Dette projekter handler derfor grundlæggende om at indsamle og tilgængeliggøre data om bl.a. bussernes positioner, rejsetid og passagertal, oparbejde viden om signalprogrammer – og deraf kunne analysere og handle på eventuelle Tilpasninger til fremkommelighedsinvesteringer. Projektet vil på mindst én strækning (busrute) indsamle data og viden, der kan fungere som eksempel på, hvilke udfordringer der med fordel kan løses i fællesskab, og lægge vægt på værdiskabelse. En åben markedsdialog skal bidrage til afprøvning af et trafikledelsessystem, som kan monitorere og skabe data til trafikanalyse – som kan bruges til at udpege mulige opdateringer af ITS-systemet, fx med ændringer i grøntid for busser eller brug af mere adaptive eller scenariebaserede indstillinger i trafiksignalerne. Relevante kommuner og interessenter inddrages i projektet til bl.a. at foreslå mulige organisatoriske set-up for et arbejdsfællesskab mellem kommuner, region og Movia – som vil resultere i en model, som kan skaleres til hele regionen.
Projektperiode	Forår 2023 til ultimo 2024
Partnere og projektorganisering	Gate 21 bliver projektleder. Movia er en essentiel part, der bl.a. skal levere data om trængselsudfordringerne for busserne, som kan bruges i dialogen med vejmyndighederne for at forbedre bussernes fremkommelighed. Derudover vil projektet bygge videre på et eksisterende partnerskab mellem Regional Udvikling, Gate21, DOLL og Københavns Kommune. Øvrige kommuner vil blive inddraget løbende.
Økonomi	2 mio. kr. + ressourcer fra Movia
Indsatsområde i RUS-handlingsplan 2020-2023	Kollektiv transport som førstevalg for flere. Med fokus på brug af teknologi og data isamspil med offentlige udbydere af kollektiv trafik.
Bidrager til FN's verdensmål	